

Weidegang en welzijn: Ethologische aspecten

Pâturage et bien-être:
aspects éthologiques

Prof. Dr. Frank O. Ödberg

Volgende punten worden besproken:

- **Lijden** (thermoregulatie faalt) vs **comfort**
- Maw hoeveel moet men investeren in energie en gedrag om homeostase te behouden?

- Tal van gedragsstudies tonen aan dat de meest voorkomende weidedieren in ons klimaat geleidelijk meer gaan schuilen in functie van de weersomstandigheden, en dit **nog vóór dat extreme toestanden optreden**. Er zijn individuele verschillen.

- De beslissing al dan niet te schuilen moet gezien worden in het kader van de **“motivatie toestand”**. Het is een “trade off” tussen verschillende motivaties. (Bij motivatieonderzoek vraagt men zich af waarom een bepaald gedrag op een bepaald moment voorrang gekregen heeft.)

- De beslissing te schuilen is **multifactorieel**, (= interactie van verschillende factoren). De factoren zijn eigen aan het organisme of aan het milieu. Uit onderzoek blijkt dat volgende factoren een rol kunnen spelen:
- Organisme zelf: ouderdom (jonge dieren schuilen meer), voeding, ras (arabische paarden schuilen minder bij zon; IJslanders schuilen weinig bij koud weer), gewenning.

- Milieu: temperatuur, regen, windsnelheid, sneeuw, zon, insecten, hiërarchische positie van soortgenoten.
- Sommige factoren spelen zelden op zichzelf een rol, bv. sneeuw. Of afhankelijk van de studie: windsnelheid, regen.

- Meestal gaat het om een interactie. Men ziet dat de kans op schuilen significant verhoogt bv. bij interacties regen x temperatuur, regen x windsnelheid, sneeuw x windsnelheid.
- Analyses uitgevoerd in termen van probabiliteiten tonen aan dat de kans op schuilen vaak laag ligt en zelden de 50% overstijgt. Echter: die korte schuiltijd kan belangrijk zijn.

Wat na de wetenschap? Ethiek en wetgeving.

- In ons klimaat zullen dieren zelden lijden, maar het sporadisch schuilen verbetert het welzijn. Het is dus ethisch verantwoord er voor te zorgen.
- Echter, zonder duidelijke cut-off points is het moeilijk wettelijke normen te bepalen. (Liever getrainde inspecteurs die factoren kunnen afwegen dan de functionaris die op een cm na of een graad na staat te meten.)

- Gezond verstand: men gaat niet vlug een hok bouwen na het horen van de weersvoorspellingen, en het nadien afbreken. Men anticipeert en laat het staan.
- Wanneer dieren permanent op de weide lopen, eventueel ver van de stal, dan kan de beslissing gemakkelijker vallen.
- Quid voor weiden die sporadisch gebruikt worden, dicht bij de stal? Inspecteurs staan soms voor moeilijk in te schatten situaties.

Schuilen ja, maar hoe?

- Hokken: de noden zijn anders in de winter dan in de zomer. De vloer moet steeds droog zijn.
- Winter: beschutting boven & zijkant (maar toch verluchting).
- Zomer: goede isolatie boven, geen zijkanten.

- Ideaal: moduleerbare systemen.
- Letten op hiërarchische problemen. Liever breed dan diep! Desnoods partities.
- Hagen en bomen zijn nuttig, maar: insecten en blikseminslag in de zomer (probabiliteit?). Keuze haagsoorten? Premie tot aanplanten (cf. landschap in England, Frankrijk)?

Enkele bijkomende aspecten:

caveat

Quelques aspects

supplémentaires: avertissements

- Defecatie en grazen bij paarden/
Défécation et pâturage chez le cheval

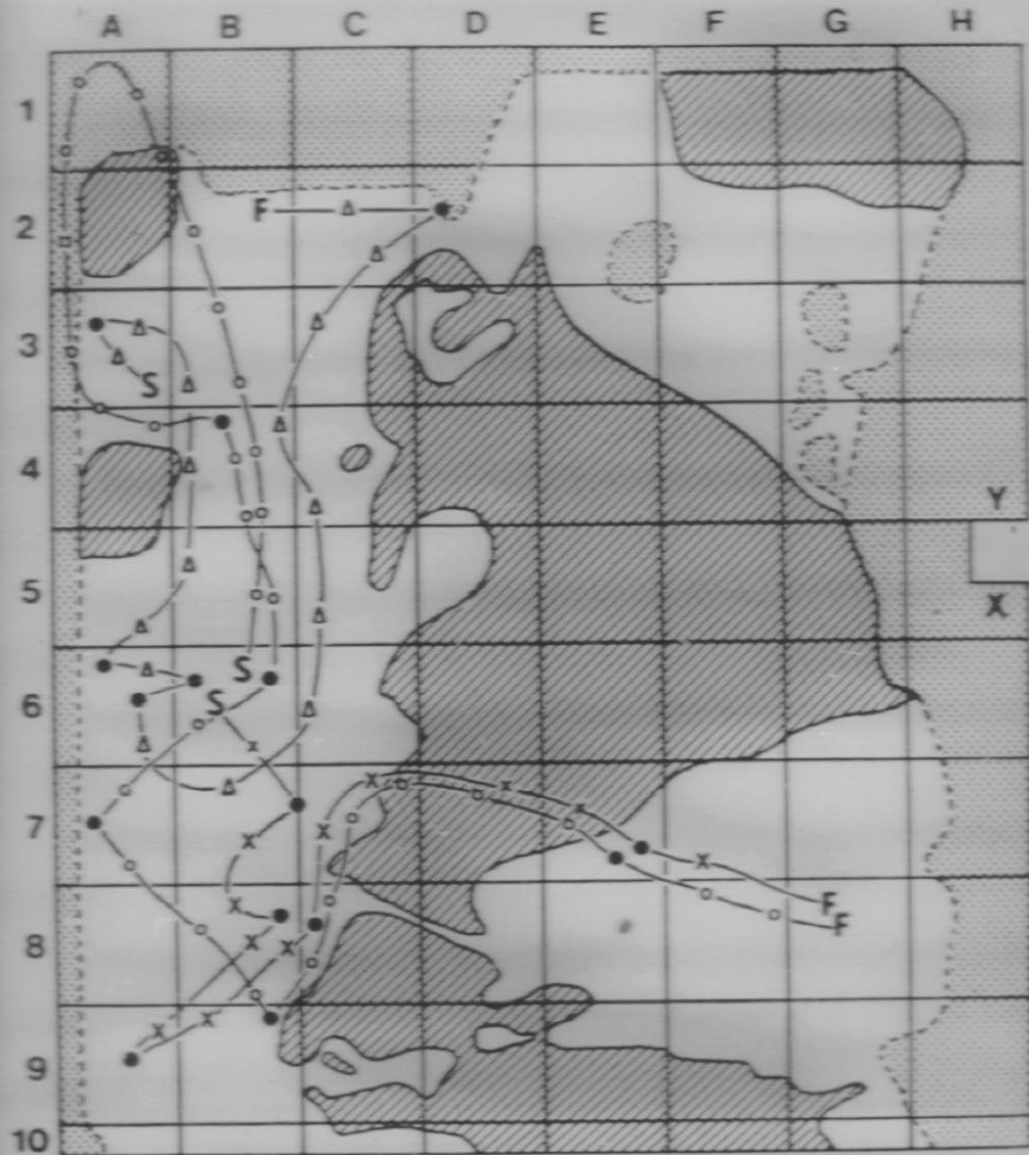

Fig. 1. Map of the field (80 m x 92.5 m), showing the eliminative areas (striped), the nutritive areas (white) and the bare patches (dotted). An example of 30-min observation of 3 horses (x, 0 and Δ) is shown.

S = start; F = finish; ● = position at the 5-min intervals; X = dung pile; Y = resting place. Gates were at A and Y. The drinking trough stood at D. The observer sat at 5.

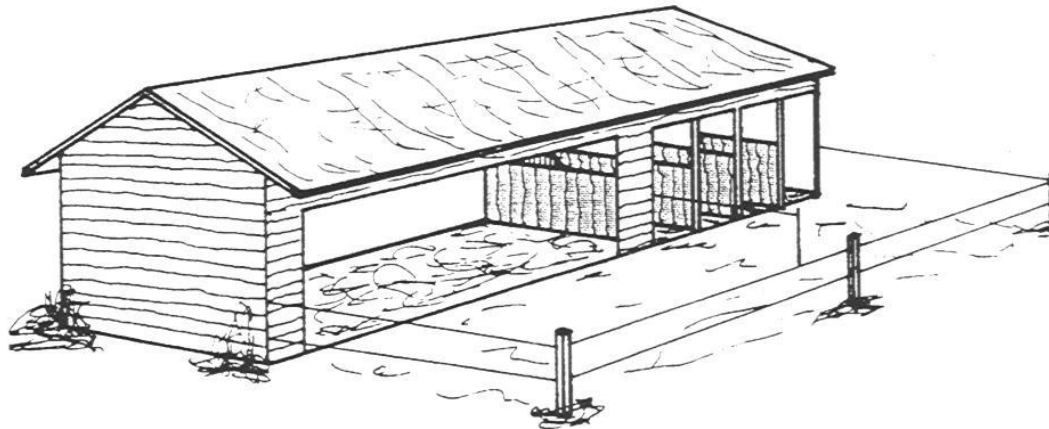
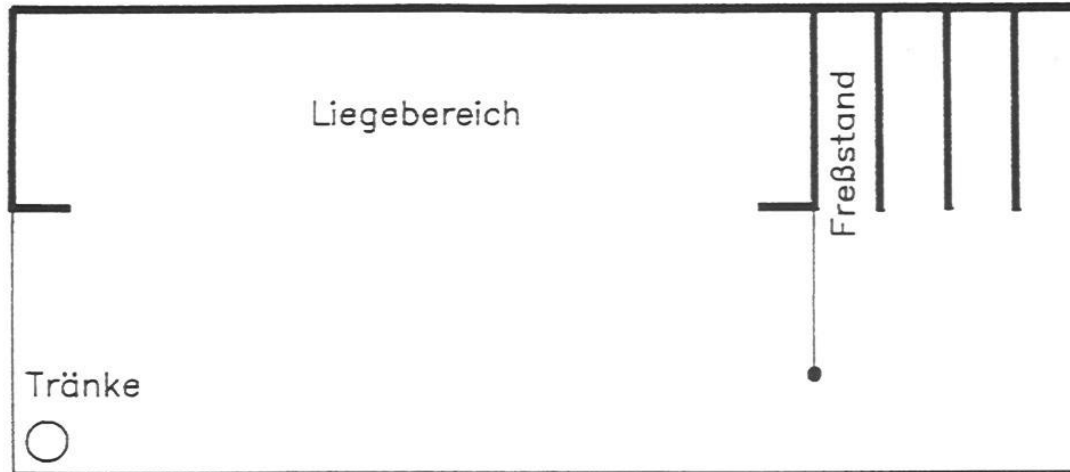

- Alternatieve systemen: groepshuisvesting en paddocks / logement en groupe et paddocks

3.1.2.4 Mehrraum-Gruppenauslaufhaltung

Stall für mehrere Pferde mit Trennung von Liege- u. Freßbereich (evtl. auch Tränke), wodurch Bewegungsanreiz gegeben ist (z. B. System „Piotrowski“).

- Alternatieve systemen: computer-gestuurd voederen / Systèmes alternatifs: alimentation contrôlée par ordinateur

